

WAT IS VRIJHEID?

'Ik definieer vrijheid op twee manieren: vrijheid van het verleden en vrijheid van het idee van verleden, heden en toekomst. Dit zijn twee soorten vrijheid.

Vrijheid van het verleden gaat over je eigen verleden in dit leven, dus je jeugd enzovoorts. Iedereen draagt zijn eigen problemen uit het verleden met zich mee en deze problemen beïnvloeden je in het heden. Wat zich nu voordoet, op dit moment, zie ik niet objectief. Het is altijd verstikt, geconditioneerd, bevooroordeeld en vervormd door mijn eigen verleden. Vrijheid van dit verleden betekent vrijheid van mijn psychologische verleden.

Vrijheid gaat altijd over iets onaantrekkelijks. Het is niet erg aantrekkelijk om onder invloed te staan van het verleden, want je loopt daardoor het heden mis.

Er bestaat ook vrijheid van klein zijn, van een individu zijn dat sterfelijk is en onderhevig aan ziekte en de dood. Ook hier is er sprake van gebondenheid, in die zin dat er een gevoel van gebrek en ontoereikendheid is wat betreft tijd, plaats, kracht en kennis. Dit alles vormt de kernpersoonlijkheid, wezenlijk gezien, omdat het lichaam-geest-zintuigen-complex voor het zelf, 'ik', wordt aangezien.

Naast vrijheid van mijn psychologische verleden is er ook vrijheid van klein zijn, van een individu zijn dat sterfelijk is en onderhevig aan ziekte en de dood.

Deze gebondenheid is de basisgebondenheid en daar wil ik vrij van zijn. Ik kan de gebondenheid niet accepteren, omdat zij pijnlijk is en dus onaantrekkelijk. De ultieme vrijheid moet daarom noodzakelijkerwijs betrekking hebben op het 'ik', want ik ben degene die gebonden is en ook degene die vrij moet zijn. Deze vrijheid is ofwel reeds de essentie van het zelf, of bestaat helemaal niet.

Als het de essentie van het zelf is, dan is de gebondenheid ontstaan uit zelfonwetendheid en vergissing. Het wegnemen van de onwetendheid en daarmee de vergissing, is vrijheid, mokṣa. Vedanta zegt dat het zelf al vrij is, hier en nu, en dat het altijd vrij geweest is. Dus het zelf dat al vrij is, wordt herkend zoals het werkelijk is, en dat betekent: ik ben vrij. En omdat ik gelijk ben aan brahman, de oorzaak van het gehele universum, ben ik alles, ben ik het geheel. Deze specifieke kennis is wat we bedoelen met vrijheid, mokṣa.

Voor degene die deze kennis bezit, is er geen wedergeboorte meer, wat een gevolg is van deze vrijheid in de vorm van kennis. Er is eenheid tussen het individu en de Heer. Dat ik het geheel ben is een feit. Het is de waarheid van het individu. En het is ook de waarheid van de Heer. De Heer kan zeggen: 'ik ben het geheel', en het individu kan hetzelfde zeggen, want beiden zijn *brahman*. Dit inzicht, verkregen door middel van kennis, is de enige werkelijke vrijheid.'

www.advaita.nl